

Toimittaja Päivi H. Kinnunen
paivi.h.kinnunen(at)helsinki.fi

Tässä uutiskirjeessä:

- **Mitä LINDAlle kuuluu?**
- **Uudet FinELib-aineistot 2009**
- **FinELib-aineistojen käyttöliittymien vaihdokset**
- **Asiantuntijaryhmien esitykset uusiksi neuvoteltaviksi FinELib-aineistoiksi vuodelle 2010**
- **FinELib-aineistohankintojen kilpailuttaminen**
- **Marc 21**
- **Tapahtumat ja koulutukset**
- **Kirjastosektorilla tapahtunutta**
- **Muutoksia Kirjastoverkkopalvelujen yhteyshenkilöissä**

Mitä LINDAlle kuuluu?

LINDA-yhteistietokanta siirtyi vuoden 2008 lopussa Voyager-järjestelmästä Aleph-järjestelmään ja samanaikaisesti vaihdettiin tallennusformaattia. Muutokset vaikuttavat sekä kirjastojen työskentelyyn että tietokannan käyttäjien verkkopalveluihin ja erittäin paljon myös muutoksesta vastaavan Kirjastoverkkopalvelut -yksikön työhön.

Tietojen konvertointi uuteen tallennusformaattiin ja tallennuksen aloitus uuteen järjestelmään on jo takana. Meillä on uusi toimiva yhteistietokanta. Aleph-LINDAan tallennetaan tietoa täyttä päätä yliopistokirjastoissa ja loppukäyttäjille uuden LINDAn käyttömahdollisuus aukeaa pian: uusi käyttöliittymä avataan helmikuun aikana.

Muutosprosessi ei ole sujunut ongelmitta. Vuoden 2008 aikana tehtiin projektisuunnitelma, saatiin ja annettiin koulutusta sekä testattiin tietokannan perustamisvaihetta lukuisia kertoja. Tiukka aikataulu ja vähäiset henkilöstöresurssit vuoden loppupuolella aiheuttivat sen, että asiakkaiden käyttöliittymä ja jotkut oheishjelmat valmistuivat myöhässä.

Joulukuussa 2008 tapahtuneen perustamisen jälkeen on määritelty tallennuskenttien taulukoita, luettelointikäyttöliittymän indeksejä ja virheilmoituksia, viritelty LINDAsta ja LINDAan poimittavien tietueiden käyttöön liittyviä ohjelmia, muokattu kyrilliikkakonversio-ohjelmaa, rakennettu ohjelma, jolla voi yhdis-

tellä tietueita näppärästi LINDAssa ja rakennettu suomenkielistä käyttöliittymää.

LINDAn saaminen hyvään käyttökuuntoon vaatii vielä paljon työtä tänä vuonna. Fennica-tietueiden eräajot alkavat pian. Ruotsinkielisen käyttöliittymän luominen, erikoiskirjastojen kausijulkaisutietojen siirtäminen vanhasta LINDAsta uuteen, e-aineistojen konversiopaketien määrittäminen kirjastoille ja uusien erikoismerkkien lisääminen LINDAn merkkivalikoimaan ovat kevättalven taustatöitä.

Vuoden 2009 isoja asioita ovat auktoriteettitietokannan perustamissuunnitelma, ammattikorkeakoulukirjastojen ja yleisten kirjastojen mukaantulon selvittäminen sekä Fennican ja LINDAn yhteistyömallin pohdinta. LINDAn tulevaisuuteen vaikuttavat myös tieteenkin suunnitelmat kansallisesta yhteisluettelosta ja Kansallisen digitaalisen kirjaston asiakasliittymähanke.

Lisätietoja:
pääsuunnittelija Arne Hedman,
p. (09) 1914 4300, arne.hedman(at)helsinki.fi

Linda

yliopistokirjastojen yhteistietokanta
universitetsbibliotekens samkatalog
Union Catalogue of Finnish University Libraries

LINDA on yliopistokirjastojen yhteistietokanta. Se sisältää Suomen kansallisbibliografian sekä viitetiedot yliopistokirjastojen, Eduskunnan kirjaston, Varastokirjaston ja Tilastokirjaston tietokantoihin sisältyvistä kirjoista, aika-

kauslehdistä ja sarjoista, kartoista, visuaalisesta aineistosta, arkistoista ja elektronisesta aineistosta. LINDA sisältää myös tietoja maa-kuntakirjastojen ja erikoiskirjastojen aikakauslehdistä.

Uudet FinELib-aineistot 2009

Vuoden 2009 alusta on otettu käyttöön kolme uutta FinELib-aineistoa: Integrum, LWW Total Access Collection (Lippincott) sekä Rakennustiedon kortistot (KH-, LVI-, Ratu-, RT- ja

SIT Net). Näistä Rakennustiedon aineistoja ovat FinELibin kautta voineet tilata tänä vuonna vain yleiset kirjastot.

FinELib-aineistojen käyttöliittymien vaihdokset

Vuoden vaihteessa kuusi FinELib-aineistoa siirtyi välittäjältä toiselle ja tällöin myös aineiston käyttöliittymä vaihtui.

- Cinahl: OvidSP > EbscoHOST
- Philosopher's Index: ProQuest (CSA Illumina) > OvidSP
- PsycArticles: EbscoHOST > OvidSP
- PsycInfo: EbscoHOST > OvidSP
- RILM: EbscoHOST > OvidSP
- Wilson Art: Ovid Silveplatter > Wilson

Jotta käyttäjien tallentamat hakustrategiat, uutuusseurannat ja hakutulokset eivät katoaisi, on varmintä tallentaa tiedot muualle kuin välittäjän käyttöliittymän profilliin.

Käytettäessä Nelliä tiedonhakuun tiedot kannattaa tallentaa OmaNelliin. Jos tiedonhakuun käytetään aineiston omaa käyttöliittymää, hakutulokset kannattaa siirtää erillisiin viitteiden hallintajärjestelmiin (RefWorks, Zotero tms.).

Asiantuntijaryhmien esitykset uusiksi neuvoteltaviksi FinELib-aineistoiksi vuodelle 2010

FinELibin 4.3.2009 järjestettävän asiantuntijaseminaarin yhteydessä varataan asiantuntijaryhmille mahdollisuus keskustella aineistohankintaesityksistä vuodelle 2010.

Jotta ryhmän on mahdollista löytää yhteinen esitys **ke 4.3.2009**, asiantuntijaryhmien toivotaan jo ennen seminaaria keskustelemaan uusista aineistoista [postituslistoilla](#).

FinELib-aineistohankintojen kilpailuttaminen

FinELib hankkii osan aineistoistaan hankintalain mukaisen kilpailutusmenettelyn kautta. Kilpailutettavat aineistot määräytyvät aineiston arvon ja saatavuuden mukaan. Kilpailutusprosessissa aineiston tarjoajilta edellytetään ensin tiettyjen ehdottomien vaatimusten (mm. tärkeimmät käyttö- ja sopimusehdot) täyttämistä. Tarjouskilpailun voittaja valitaan vertailemalla tarjouksia neljän valintakriteerin (hinta, yhteensopivuus Nelli-portaalin kanssa, käyttöehdot ja käyttötilastot) avulla.

Kilpailuttamalla lisenssisopimukseen on saatu merkittäviä hyötyjä aineistojen käyttö- ja muiden sopimusehtojen osalta. Joissakin aineistoissa kilpailuttamisen tuloksena on saa-

vutettu myös suoraa hintaetua. Toisaalta kilpailuttaminen lisää hallinnollisia kustannuksia. Joidenkin aineistojen osalta palveluntarjoajan vaihtumisesta johtuva käyttöliittymämuutos on aiheuttanut ongelmia käyttäjille. FinELib selvittää edelleen vuoden 2009 aikana lisensioitavien aineistojen kilpailuttamisperusteita ja kehittää kilpailutusprosessin sisältöä.

FinELib-palveluosoite

Mikäli yhteys johonkin aineistoon ei toimi, pyydämme ilmoittamaan FinELibin palveluosoitteeseen finelib@helsinki.fi. Myös muut FinELib-asioita koskevat viestit voi lähettää palveluosoitteeseen, jota luetaan päivittäin.

MARC 21

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kirjastot sekä Voyager-järjestelmässä mukana olevat erikoiskirjastot käyttävät nyt kaikki MARC 21 -formaattia. Viimeisenä konvertoitiin tammikuun lopulla Helsingin yliopiston kirjastolaitoksen tietokannat Helka ja Julki. Massiivinen siirtymä onnistui kohtuullisen hyvin - seuraavaa projektia varten ehkä opittiin vieläkin huolellisemman suunnittelun ja testauksen merkitys. Joka tapauksessa kirjastojen tietokannat ovat nyt kansainvälisen, yhteisen formaatin mukaisia.

MARC 21 -formaatin suomennosta on päivitetty ajan tasalle ja esimerkkejä lisätty. [Bibliografisten, varastotietueiden ja auktoriteettitietueiden formaatit](#).

Sovellusohjeita tehdään parhaillaan erityisesti Voyager/Aleph-kirjastojen käyttöön. Myöhemmin on tarkoitus laatia myös yleiset formaatin sovellusohjeet.

Tänä vuonna aloitetaan yleisten kirjastojen MARC 21 -siirtymä. Pilottihankkeita päästään todennäköisesti käynnistämään jo keväällä. Myös koulutuksia järjestetään sekä MARC 21:tä jo käyttäville kirjastoille että tuleville käyttäjille. Näistä tiedotetaan erikseen.

[MARC 21 -formaattiin](#) liittyvistä asioista voi keskustella kaikille avoimella keskustelulistalla marc-lista@helsinki.fi. Kansalliskirjastossa formaattikysymyksiin vastataan myös osoitteessa marc-posti@helsinki.fi.

Tapahtumat ja koulutukset

Kirjastoverkkopalvelujen Tapahtumakalenterissa kirjastoille suunnattu koulutus ja tapahtumat osoitteessa www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/tapahtumat.html

Kaikista alla olevista tapahtumista lisätiedot [Tapahtumakalenterissa](#)

- **Kansalliskirjaston ja OCLC:n verkostoitumistilaisuus 25.2.** klo 10.30-16.00, Helsinki Congress Paasitorni
- **ARTO-päivä 3.3.**, Helsinki
- **FinELibin asiantuntijaseminaari 4.3.** klo 10.00–15.30, Teollisuuskatu 23, Helsinki
- **LINDA-päivä 31.3.** klo 10-16, Teollisuuskatu 23, Helsinki
- **Kirjastoverkkopäivä 6.5.** , Fabianink. 33, Helsinki
- **FinELib-päivä 7.5.**, Fabianink. 33, Helsinki – (**HUOM.** 3.4. järjestettäväksi ilmoitettu **FinELibin rakenteellisen kehittämisen seminaari** yhdistetään aikataulusyistä FinELib-päivään)
- **Asiantuntijaseminaari kirjastopalvelujen tuotteistamisesta 19.5.**
- **Kirjastoalan kansainvälinen Igelu-konferenssi 6.-9.9.** Helsinki <http://igelu2009.org/>

Koulutusmateriaaleja

[Yhteistilastopäivän](#) ja [workshopin](#) esitykset verkossa.

Kirjastosektorilla tapahtunutta

29.1.2009 Keskuskirjastokokous

- [Kansallinen digitaalinen kirjasto - missä mennään?](#) Kristiina Hormia-Poutasen esitys

Yleisten kirjastojen keskuskirjastona toimiva Helsingin kaupunginkirjasto järjestää vuosittain keskuskirjastokokouksen, jossa käsitellään sektorin ajankohtaisia asioita. Tilaisuuteen osallistuu maakuntakirjastojen, yleisten kirjastojen alue- ja valtionhallinnon sekä tärkeiden sidosryhmien ja yhteistyökumppaneiden kuten Kansalliskirjaston, Kirjastoseuran sekä kirjastosektoreiden neuvostojen edustajia. Tilaisuuden esitykset [Kirjastot.fi -sivuilla](http://Kirjastot.fi).

30.1.2009 yleisten kirjastojen atk-järjestelmä-tilannetta koskeva keskustelu- ja kuulemistilaisuus (OPM)

- [Järjestelmäarkkitehtuurin kehittäminen](#)
Kristiina Hormia-Poutasen esitys

Kaikki tilaisuuden esitykset [OPM:n](#) sivulla.

10.2.2009 Korkeakoulukirjastojen johtajien kokous Jyväskylässä

- [Kansalliskirjaston keskitetyt kirjasto-verkkopalvelut – nykytila ja tulevaisuudennäkymiä](#) Kristiina Hormia-Poutasen esitys
- [AMKIT & Linnea Yhteinen kirjastojärjestelmäkonsortio](#) Kristiina Hormia-Poutasen ja Päivi Kytömäen esitys

Lisätietoja Korkeakoulukirjastojen rakenteellisen kehittämisen hankkeesta [verkkosivuilla](#).

Lisätietoja Yhteisestä kirjastojärjestelmäkonsortioista [verkkosivuilla](#).

Muutoksia Kirjastoverkkopalvelujen yhteyshenkilöissä

Kirjastoverkkopalveluja koordinoiva suunnittelija Aki Kangas on virkavapaalla 16.2.–30.6.2009. Hänen sijaisekseen siirtyy aineistohankinnan suunnittelija Päivi Jokitalo FinELib-palveluyksiköstä.

Koulutussihteeri Marita Penttilä hoitaa verkko-suunnittelijan tehtävää Kansalliskirjaston hallinto- ja kehittämissivustoissa 30.6.2009 saakka ja hänen tehtävissään Kirjastoverkko-

palveluissa on aloittanut Päivi Kinnunen, sähköposti: Paivi.H.Kinnunen (at) helsinki.fi.

Erikoissuunnittelija Arja Tuuliniemi on virkavapaalla 1.3.-31.7.2009 ja hänen sijaisuuttaan hoitaa suunnittelija Paula Mikkonen. Kirjastonhoitaja Virpi Pietikäinen Oulun yliopistosta toimii Paula Mikkosen sijaisena FinELib-palveluyksikössä 1.3.-31.7.2009.

Kirjastoverkkopalvelujen yhteystiedot

Kirjastoverkkopalvelut

kk-kvp-palvelut(at)helsinki.fi

Palvelukohtaiset sähköpostiosoitteet

Armas-toimisto	armas-toimisto(at)helsinki.fi
Asiasanastot	vesa-posti(at)helsinki.fi
Doria	doria-oa(at)helsinki.fi
Fennica-tietokanta	fennica-posti(at)helsinki.fi
FinELib-palveluyksikkö	finelib(at)helsinki.fi
Julki-tietokanta	julki-posti(at)helsinki.fi
Linnea-yhteistietokannat	linnea-posti(at)helsinki.fi
MARC-formaatti	marc-posti(at)helsinki.fi
Nelli-toimisto	nelly-toimisto(at)helsinki.fi
Standardointi	linnea-posti(at)helsinki.fi
Viola-tietokanta	viola-posti(at)helsinki.fi
Yhteistilasto	kk-kitt(at)helsinki.fi

Tarkemmat yhteystietomme ja puhelinnumerot ovat [verkkosivuillemme](#).

Uutiskirjeen linkit

Linda-yhteistietokanta

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/linnea/linda.html>

FinELib

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/finelib.html>

FinELib-konsortion postitus- ja keskustelulistat

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/finelib/viestintajamarkkinointi/postituslistat.html>

MARC-formaatit

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/formaatit.html>

MARC 21-yhtenäisformaatit

<http://www.lib.helsinki.fi/kirjastoala/formaatti/MARC21/index.htm>

Kirjastoverkkopalvelujen tapahtumakalenteri

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/tapahtumat.html>

Yhteistilasto

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/yhteistilasto/yhteistilastoworkshop2007.html>

Kansallinen digitaalinen kirjasto – missä mennään? – esitys, Järjestelmäarkkitehtuurin kehittäminen – esitys

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/koordinointi/esityksia2009.html>

Keskuskirjastokokous 29.1.2009 - esitys

<http://www.kirjastot.fi/fi-FI/kirjastoala/keskuskirjasto/>

Yleisten kirjastojen atk-järjestelmä- ja tietokantatilannetta koskeva kuulemis- ja keskustelutilaisuus (OPM)

http://www.minedu.fi/OPM/Kirjastot/Luennot/ATK_jarjestelmat.html

Kansalliskirjaston keskitetyt kirjastoverkkopalvelut – nykytila ja Tulevaisuudennäkymiä – esitys

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/rake/esitykset.html>

AMKIT & Linnea Yhteinen kirjastojärjestelmäkonsortio – esitys

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/voyagerkonsortio/esitykset.html>

Yhteinen kirjastojärjestelmäkonsortio

www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/voyagerkonsortio.html

Korkeakoulukirjastojen rakenteellisen kehittämisen hanke

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/rake.html>

Avoimet työpaikat Kansalliskirjastossa

<http://www.kansalliskirjasto.fi/yleistieto/organisaatio/avoimettyopaikat.html>

Kirjastoverkkopalvelut-uitiskirje

on Kansalliskirjaston kirjastoasiakkaille suunnattu tiedote, jolla välitämme ajankohtaista tietoa kirjastoverkolle tarjottavista palveluista, niiden kehittämisestä sekä tapahtumista ja koulutuksista. Uutiskirje ilmestyy neljä kertaa vuodessa, kaksi kertaa keväällä ja syksyllä.

Voit tilata uutiskirjeen osoitteessa

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/koordinointi/uitiskirje.html>